

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-05-17
Besvaras senast
2024-05-31

Till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2023/24:763 Barnmanipulation i vårdnadstvister

Varje år avgör tingsrätterna runt 6 000 mål om vårdnad, boende och umgänge. I vårdnadstvister är det vanligt förekommande att den ena parten försöker få den andra att framstå i dålig dager. Barn som befinner sig i föräldrarnas konflikt blir ofta påverkade och används i vissa fall som verktyg i själva konflikten. Förekomsten av barnmanipulation, det vill säga fall där den ena föräldern manipulerar barnet för egen vinning, är inte kartlagd, men de många vittnesmål som finns tyder på ett allvarligt problem.

När Barnkonventionen blev lag i Sverige 2020 tydliggjordes att barn som är i stånd att bilda egna åsikter ska ha rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet och att barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. I artikel 12.2 anges särskilt att barnet ska beredas möjlighet att höras i alla rättsprocesser och administrativa förfaranden som rör honom eller henne. Det innebär att barn ska kunna uttrycka sina åsikter utan att manipuleras eller utsättas för påverkan eller påtryckningar. Dock har det visat sig svårt för rätten, såväl som för socialtjänsten, att med den yrkeskompetens de besitter kunna avgöra om det barnet säger faktiskt också är det barnet vill.

Barnmanipulation är en form av psykisk misshandel. Förövaren, oftast barnets ena förälder, kan använda sig av metoden för att tvinga barnet att ta avstånd från den andra föräldern utan reell grund. Den vetenskapliga termen för fenomenet är parental alienation syndrome, PAS, och lanserades av en barnpsykiolog i USA på 80-talet. Sedan dess har medvetenheten om PAS sakta ökat, men kunskapen hos berörda aktörer är fortfarande låg.

Psykisk misshandel är i dag inte en egen brottsrubricering och är enbart straffbart om en tydlig medicinsk effekt går att påvisa. Utredningen *Straffansvar för psykiskt våld* föreslår att en ny brottstyp, psykisk misshandel, ska införas i brottsbalken. Utredningen har varit ute på remiss. Justitieministern har på skriftlig fråga den 13 mars 2024 svarat att flera remissinstanser har synpunkter på förslaget förenlighet med legalitetsprincipens krav på tydlighet och förutsebarhet, och förslaget ska analyseras noga. Det är bra med noggrann och icke förhastad lagstiftning, men problemen för de barn och föräldrar som utsätts för, och drabbas av, barnmanipulation är många. Det är därför angeläget att se över hur umgängessabotage och barnmanipulation i större utsträckning kan förebyggas, upptäckas och bekämpas.

Jag vill därför fråga justitieminister Gunnar Strömmer:

Hur tänker ministern agera för att förhindra att barn utsätts för barnmanipulation i vårdnadstvister och därmed riskerar att förlora kontakten med sin ena förälder helt utan saklig grund?

.....

Angelica Lundberg (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck